

Sygn. akt V AGa 130/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 26 kwietnia 2018r.

Sąd Apelacyjny w Katowicach V Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Wiesława Namirska
Sędziowie:	SA Grzegorz Stojek (spr.) SA Zofia Kołaczyk
Protokolant:	Anna Fic

po rozpoznaniu w dniu 26 kwietnia 2018r. w Katowicach

na rozprawie

sprawy z powództwa (...)w W.

przeciwko T. S.

o zapłatę

na skutek apelacji powoda

od wyroku zaocznego Sądu Okręgowego w Gliwicach

z dnia 23 lutego 2017r., sygn. akt X GC 327/16,

oddala apelację.

SSA Zofia Kołaczyk	SSA Wiesława Namirska	SSA Grzegorz Stojek
--------------------	-----------------------	---------------------

Sygn. akt V AGa 130/18

UZASADNIENIE

Powód (...) w W., ostatecznie precyzując powództwo w piśmie procesowym z dnia 27 kwietnia 2016 r., wniósł o zasądzenie od pozwanego T. S. kwoty 513.416,46 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia wniesienia pozwu i kosztów procesu.

Podał, że (...) Bank (...) S.A. w K. (obecnie (...) Bank S.A. w W.) w dniu 24 lipca 1997 r. zawarł z pozwanym umowę o kredyt nr (...). Ponieważ pozwany nie regulował płatności w sposób przewidziany w tej umowie, kredytodawca podjął działania windykacyjne. Sąd Rejonowy w Gliwicach postanowieniem z 22 maja 1998 r. nadał klauzulę wykonalności bankowemu tytułowi egzekucyjnemu nr (...) z 2 marca 1998 r, obejmującemu roszczenie wynikające ze wskazanej umowy o kredyt nr (...). W dniu 30 września 2011 r. kredytodawca zawarł z powodem (zarządzanym przez (...)S.A. w W., które w dniu 5 września 2011 r. przejęło zarządzanie funduszem od(...) S.A. w W.) umowę przelewu wierzytelności. Wierzytelność objęta pozwem została ujęta w wykazie stanowiącym załącznik nr (...) do umowy z 30 września 2011 r. Istnienie dochodzonego roszczenia jest stwierdzone wyciągiem nr (...) z ksiąg rachunkowych powodowego funduszu sekurytyzacyjnego. Na dochodzoną pozwem sumę pieniężną składa się niezapłacona przez pozwanego należność główna (kapitał kredytu), to jest 100.000 zł, a także skapitalizowane odsetki umowne za opóźnienie w spełnieniu świadczenia głównego, wynoszące 413.416,46 zł, obliczone od należności głównej według stopy procentowej ustalonej w umowie o kredyt nr (...) za okres od dnia następującego po dniu rozwiązania tej umowy do dnia poprzedzającego złożenie pozwu. Odsetki te zostały szczegółowo określone w bankowym tytule egzekucyjnym nr (...) z 2 marca 1998 r. Łącznie odsetki wyniosły 834.271,17 zł, lecz pierwotny wierzyciel został częściowo zaspokojony w wyniku postępowań egzekucyjnych.

Pozwany nie złożył odpowiedzi na pozew i nie stawiał się na rozprawie.

Zaskarżonym wyrokiem zaocznym Sąd Okręgowy w Gliwicach zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 119.961,10 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od 28 kwietnia 2016 r., oddalił powództwo w pozostałej części oraz orzekł o kosztach procesu, a ponadto nadał wyrokowi rygor natychmiastowej wykonalności w części uwzględniającej powództwo i orzekającej o kosztach procesu.

Opierając się na dowodach przedstawionych przez powoda Sąd Okręgowy uznał za udowodnione twierdzenia pozwu, dotyczące:

- zawarcia umowy kredytu między (...) Bankiem (...) S.A. w K. i pozwanym,
- zawarcia w dniu 30 września 2011 r. przez powoda (...) Bank S.A. warunkowej umowy sprzedaży dochodzonej wierzytelności,
- wystawienia przez (...) Bank (...) S.A. bankowego tytułu egzekucyjnego z 2 marca 1998 r. na kwotę 119 961,10 zł, któremu Sąd Rejonowy w Gliwicach postanowieniem z 22 maja 1998 r. nadał klauzulę wykonalności.

Z wyciągu z ksiąg rachunkowych powodowego funduszu sekurytyzacyjnego z 4 kwietnia 2016 r. wynika zadłużenie pozwanego w wysokości 100.000 z tytułu kapitału i 413.416,46 zł z tytułu odsetek.

Zgodnie z art. 69 ust. 1 ustawy z 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe (tekst jednolity w Dz. U. z 2017 r. poz. 1876 z późn. zm.; dalej: pr. bank.), przez umowę kredytu bank zobowiązuje się oddać do dyspozycji kredytobiorcy na czas oznaczony w umowie kwotę środków pieniężnych z przeznaczeniem na ustalony cel, a kredytobiorca zobowiązuje się do korzystania z niej na warunkach określonych w umowie, zwrotu kwoty wykorzystanego kredytu wraz z odsetkami w oznaczonych terminach spłaty oraz zapłaty prowizji od udzielonego kredytu.

Pozwany zobowiązany jest zatem do spłaty kredytu.

Legitymacja czynna powoda wynika z zawartej z kredytodawcą umowy sprzedaży wierzytelności, znajdującej oparcie w przepisie art. 509 § 1 k.c., który stanowi, że wierzyciel może bez zgody dłużnika przenieść wierzytelność na osobę trzecią (przelew), chyba że sprzeciwiałoby się to ustawie, zastrzeżeniu umownemu albo właściwości zobowiązania. Wraz z wierzytelnością przechodzą na nabywcę wszelkie związane z nią prawa, w szczególności roszczenie o zaległe odsetki (art. 509 § 2 k.c.).

Wydanie wyroku zaocznego uzasadnia przepis art. 339 § 1 k.p.c. Jeżeli bowiem pozwany nie stawiał się na posiedzenie wyznaczone na rozprawę albo mimo stawienia się nie bierze udziału w rozprawie, sąd wyda wyrok zaoczny (art. 339 § 1 k.p.c.). W tym wypadku przyjmuje się za prawdziwe twierdzenie powoda o okolicznościach faktycznych przytoczonych w pozwie lub w pismach procesowych doręczonych pozwanemu przed rozprawą, chyba że budzą one uzasadnione wątpliwości albo zostały przytoczone w celu obejścia prawa (art. 339 § 2 k.p.c.).

Na wypadek kwestionowania przez pozwanego istnienia zobowiązania w kwocie stanowiącej wartość przedmiotu sporu i dokumentów złożonych do akt sprawy powód zawarł w pozwie wniosek o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego w celu ustalenia – na podstawie dokumentów zgromadzonych w aktach sprawy i znajdujących się w siedzibie powoda, w tym umowy cesji z załącznikiem do niej, wskazującym na wiarygodności będące jej przedmiotem, jak również umowy bankowej – istnienia wymagalnej wiarygodności.

Sąd Okręgowy uznał, że powód zgodnie z regułą wynikającą z art. 6 k.c. udowodnił roszczenie do wysokości 119.961,10 zł, określonej w bankowym tytule egzekucyjnym, któremu Sąd Rejonowy w Gliwicach postanowieniem z 22 maja 1998 r. nadał klauzulę wykonalności. Nie wykazał jednak zasadności powództwa w zakresie obejmującym dochodzone odsetki. Twierdził, że ich suma wynosiła 834.271,17 zł, lecz wierzyciel pierwotny został w toku postępowań egzekucyjnych częściowo zaspokojony. Nie sposób na podstawie twierdzeń powoda zweryfikować wartości należnych odsetek. Nie wynikają one z dokumentów przedstawionych przez powoda, a nie może o nich stanowić wyłącznie wyciąg z ksiąg rachunkowych funduszu sekurytyzacyjnego z 4 kwietnia 2016 r., bo nie wskazano, w jaki sposób zostały wyliczone. Powód wniósł wprawdzie o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego, która miała dotyczyć badania umów: kredytu i cesji. Nie jest to zadaniem biegłego. W zakresie określenia samej wysokości roszczenia powód nie złożył koniecznej dokumentacji. Biegły z zakresu księgowości, czy rachunkowości nie ma obowiązku badać w siedzibie strony jej dokumentacji, jeżeli nie było żadnych przeszkód, by załączyć ją do akt sprawy.

Z tych względów Sąd Okręgowy oddalił powództwo ponad kwotę 119.961,10 zł.

Orzeczenie o kosztach procesu umotywował jego wynikiem i kosztami poniesionymi przez powoda oraz treścią art. 100 k.p.c. i § 6 pkt 7 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz. U. poz. 1800 z późn. zm.).

W apelacji powód wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku przez uwzględnienie oddalonego powództwa o zapłatę kwoty 393.455,36 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia wniesienia pozwu, a także o zasądzenie kosztów postępowania za obie instancje.

Zarzucił naruszenie przepisów postępowania, mianowicie art. 339 § 2 k.p.c. przez jego niewłaściwe zastosowanie, art. 232 k.p.c. przez przyjęcie, że nie udowodnił okoliczności, z których wywodzi dochodzone roszczenie, art. 233 § 1 k.p.c. przez nieuwzględnienie bankowego tytułu egzekucyjnego i wyciągu z ksiąg rachunkowych powodowego funduszu.

Ponadto zarzucił naruszenie prawa materialnego, to jest art. 6 k.c. przez jego niewłaściwą wykładnię, art. 194 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 27 maja 2004 r. o funduszach inwestycyjnych i zarządzaniu alternatywnymi funduszami inwestycyjnymi (obecnie tekst jednolity w Dz. U. z 2018 r. poz. 56 z późn. zm.; dalej: ustawa o funduszach inwestycyjnych) przez ich niewłaściwą wykładnię.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje.

Apelacja nie zasługuje na uwzględnienie.

Sąd Apelacyjny podzielił ustalenia faktyczne poczynione przez Sąd Okręgowy i, jako prawidłowe, przyjmuje je za własne.

W sprawie wykluczone jest naruszenie przez Sąd Okręgowy przepisu art. 232 zdanie pierwsze k.p.c. Przepis ten w zdaniu pierwszym skierowany jest do stron, a nie do sądu. W tej części stanowi bowiem, że strony są obowiązane

wskazywać dowody dla stwierdzenia faktów, z których wywodzą skutki prawne. Z kolei art. 232 zdanie drugie k.p.c. uprawnia sąd do dopuszczenia dowodu niewskazanego przez strony. W rozpoznawanej sprawie nie doszło do dopuszczenia dowodu z urzędu.

Nie można też zgodzić się z naruszeniem przez Sąd Okręgowy przepisu art. 6 k.c., zgodnie z którym ciężar udowodnienia faktu spoczywa na osobie, która z faktu tego wywodzi skutki prawne. Sąd Okręgowy nie nałożył przecież na powoda obowiązku dowodowego niezgodnie z teraz przytoczonym przepisem.

W apelacji mowa jest o tym, że przytoczone przez powoda okoliczności w odniesieniu do istnienia i rozmiaru dochodzonej wierzytelności odsetkowej nie budziły uzasadnionych wątpliwości oraz nie zostały one przytoczone w celu obejścia prawa.

Zauważyć trzeba, że Sąd Okręgowy nie stwierdził, że okoliczności, o które chodzi, powód przytoczył w pozwie w celu obejścia prawa. Przepis art. 339 § 2 k.p.c. stanowi o uzasadnionych wątpliwościach sądu, a nie strony procesu dochodzącej roszczenia.

Sąd Okręgowy powziął uzasadnione wątpliwości co do prawdziwości twierdzenia powoda co do rozmiaru przysługującej powodowi wierzytelności o skapitalizowane odsetki umowne, gdyż po wniesieniu pozwu, to jest w piśmie procesowym z 27 kwietnia 2016 r., którym sprecyzował żądanie pozwu (k. 38), wywodził, że odsetki objęte były częściowo skuteczną egzekucją prowadzoną na wniosek zbywcy wierzytelności przeciwko pozwanemu.

Należy zgodzić się z Sądem Okręgowym, że zachodziła uzasadniona wątpliwość co do teraz omawianej okoliczności faktycznej. Powód dopiero po wniesieniu pozwu, w piśmie procesowym z 27 kwietnia 2016 r., zgłosił, że przeciwko pozwanemu prowadzona była egzekucja, która okazała się skuteczna co do części odsetek, które łącznie wynosiły 834.271,17 zł. Tymczasem według odmiennego twierdzenia pozwu ich rozmiar ograniczał się do kwoty 413.416,46 zł, skoro w tej ostatnio wskazanej kwocie skapitalizowane odsetki zostały „obliczone od dnia następującego po rozwiązaniu Umowy bankowej do dnia poprzedzającego złożenie pozwu od należności głównej” (k. 3 odwrot).

W tej sytuacji procesowej, to jest gdy zachodziła wskazana sprzeczność w zakresie twierdzeń o faktach, Sąd pierwszej instancji zasadnie przeprowadził postępowanie dowodowe. W jego wyniku ustalili, że powód udowodnił dochodzone roszczenie tylko w rozmiarze 119.961,10 zł, jako potwierdzonym bankowym tytułem egzekucyjnym, który postanowieniem z 22 maja 1998 r. został opatrzony klauzulą wykonalności przez Sąd Rejonowy w Gliwicach. Sąd Okręgowy nie znalazł natomiast w materiale dowodowym sprawy dowodu co do rozmiaru wierzytelności w pozostałym zakresie, nieuwzględnionym w zaskarżonym wyroku zaocznym, to jest dotyczącym skapitalizowanych odsetek.

Przed dniem 20 lipca 2013 r. przepis art. 194 ustawy o funduszach inwestycyjnych stanowił, że księgi rachunkowe funduszu sekurytyzacyjnego, wyciągi z tych ksiąg podpisane przez osoby upoważnione do składania oświadczeń w zakresie praw i obowiązków majątkowych funduszu i opatrzone pieczęcią towarzystwa zarządzającego funduszem sekurytyzacyjnym oraz wszelkie wystawione w ten sposób oświadczenia zawierające zobowiązania, zwolnienie z zobowiązań, zrzeczenie się praw lub pokwitowanie odbioru należności mają moc prawną dokumentów urzędowych oraz stanowią podstawę do dokonania wpisów w księgach wieczystych i rejestrach publicznych. Z dniem 20 lipca 2013 r. dotychczasowa (wyżej przedstawiona) treść art. 194 ustawy o funduszach inwestycyjnych oznaczona została jako ust. 1 i po nim dodano ust. 2, zgodnie z którym moc prawna dokumentów urzędowych, o której mowa w ust. 1, nie obowiązuje w odniesieniu do dokumentów wymienionych w tym przepisie w postępowaniu cywilnym (art. 2 ustawy z dnia 19 stycznia 2013 r. o zmianie ustawy – Prawo bankowe oraz ustawy o funduszach inwestycyjnych, Dz. U. z 2013 r. poz. 777; dalej: ustawa nowelizująca). W judykaturze wyjaśniono, a Sąd Apelacyjny rozpoznający niniejszą sprawę podziela ten pogląd, że wynikające z art. 194 ustawy o funduszach inwestycyjnych w brzmieniu obowiązującym przed 20 lipca 2013 r. domniemanie zgodności z prawdą danych ujawnionych w wyciągu funduszu sekurytyzacyjnego należy wiązać ściśle tylko z tymi okolicznościami, które według przepisów szczególnych powinny być przedmiotem zapisów w księgach rachunkowych prowadzonych przez fundusz sekurytyzacyjny. W konsekwencji dane w księgach rachunkowych oraz wyciągu z tych ksiąg mogą stanowić jedynie dowód tego, że określona wierzytelność jest wpisana w księgach rachunkowych względem konkretnego dłużnika na podstawie zdarzenia opisanego w tych księgach, np.

cesji wierzytelności. Nie stanowią jednak dowodu na skuteczność dokonanej cesji wierzytelności oraz istnienia i wysokości nabytej wierzytelności. Okoliczności te, w razie ich kwestionowania przez stronę przeciwną, powinien wykazać fundusz odpowiednimi dowodami, zgodnie z ciężarem wynikającym z art. 6 k.c. (wyrok Sądu Najwyższego z 16 września 2016 r., IV CSK 760/15, LEX nr 2163312, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 25 kwietnia 2017 r., V CSK 492/16, LEX nr 2327141). Pozwany nie tyle nie kwestionował istnienia i wysokości wierzytelności odsetkowej nabytej przez powoda, co w ogóle nie zajął stanowiska w sprawie. Nie prowadzi to jednak do odwrócenia rozkładu ciężaru dowodowego w procesie i, jak o tym była już mowa, Sąd Okręgowy nie rozłożył ciężaru dowodzenia w sposób niezgodny z art. 6 k.c.

Moc prawna dokumentów urzędowych, o której mowa w art. 194 ust. 1 ustawy o funduszach inwestycyjnych, nie obowiązuje w odniesieniu do dokumentów wymienionych w tym przepisie w postępowaniu cywilnym (art. 194 ust. 2 ustawy o funduszach inwestycyjnych). Zatem wyciąg z ksiąg rachunkowych funduszu sekurytyzacyjnego w postępowaniu cywilnym uznany musi być za zrównany z dowodem prywatnym w odniesieniu do mocy dowodowej w zakresie istnienia i rozmiaru wierzytelności nim stwierdzonej. Wynika z tego, że nie jest objęty domniemaniem prawdziwości tego, co w nim zaświadczone, gdy idzie o istnienie i rozmiar wierzytelności, w przeciwieństwie do domniemania wiążącego się z dokumentem urzędowym (art. 244 k.p.c.). W odniesieniu do wyciągu z ksiąg rachunkowych funduszu sekurytyzacyjnego w postępowaniu cywilnym zachodzi w tym zakresie inne domniemanie, ograniczające się do tego, że osoba, która dokument podpisała, złożyła oświadczenie w nim zawarte (art. 245 k.p.c.). Zatem w zakresie wiarygodności i mocy dowodowej istnienia i rozmiaru wierzytelności wyciąg z ksiąg rachunkowych funduszu sekurytyzacyjnego podlega tego rodzaju ocenie, która dotyczy innych dowodów, dokonywanej na podstawie art 233 § 1 k.p.c., jak trafnie powód wywiódł to w apelacji.

Zgodnie z art. 233 § 1 k.p.c., sąd ocenia wiarygodność i moc dowodów według własnego przekonania, na podstawie wszechstronnego rozważenia zebranego materiału. Taka ocena dokonywana jest na podstawie przekonania sądu, jego wiedzy i doświadczenia życiowego. Powinna ona uwzględniać wymagania prawa procesowego, wskazania wiedzy naukowej, reguły logicznego myślenia, według których sąd w sposób bezstronny, racjonalny i wszechstronny ma obowiązek rozważyć materiał dowodowy jako całość, dokonując wyboru określonych środków dowodowych i – wążąc ich wiarygodność oraz moc – odnieść je do pozostałego materiału dowodowego. Skuteczne postawienie zarzutu naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. wymaga wykazania, że sąd uchybił zasadom logicznego rozumowania, doświadczenia życiowego, czy też wskazaniom wiedzy naukowej. Jedynie uchybienie im może być bowiem przeciwstawione uprawnieniu sądu do dokonywania swobodnej oceny dowodów. Zasadne podniesienie zarzutu naruszenia tego przepisu nie może więc polegać na samym wyrażeniu przez stronę odmiennego od przedstawionego przez sąd przekonania o wadze (doniosłości) poszczególnych dowodów i ich odmiennej ocenie niż ocena sądu. Obraza przez sąd art. 233 § 1 k.p.c. może polegać albo na przekroczeniu granic swobody oceny wyznaczonej logiką, doświadczeniem, czy zasadami nauki, albo na niedokonaniu przez sąd wszechstronnego rozważenia materiału dowodowego sprawy. W tym drugim przypadku wyciągnięte przez sąd wnioski mogą być logiczne i zgodne z doświadczeniem życiowym, jednakże poczynione są w oparciu tylko o część materiału dowodowego, z pominięciem pozostałej części tego materiału, która pozwoliłaby na wyciągnięcie innych wniosków.

O tę drugą sytuację chodzi w apelacji od zaskarżonego wyroku zaocznego.

Powód w piśmie procesowym z 27 kwietnia 2016 r. przyznał, że przeciwko pozwanemu prowadzona była egzekucja na wniosek poprzednika prawnego powoda i okazała się ona częściowo skuteczna, gdy idzie o odsetki. Jednakże wyciąg z ksiąg rachunkowych powodowego funduszu sekurytyzacyjnego z 4 kwietnia 2016 r. nie wskazuje sposobu wyliczenia odsetek umownych w kwocie 413.416,46 zł, wskazanej w tym dokumencie. Nie da się tak powiązać ze sobą skąpych informacji wynikających z dowodów zaoferowanych przez powoda, w tym właśnie z tego wyciągu z ksiąg rachunkowych powodowego funduszu sekurytyzacyjnego oraz z bankowego tytułu egzekucyjnego zaopatrzonego w klauzulę wykonalności, żeby na podstawie zgłoszonych dowodów ustalić, że niezaspokojona wierzytelność odsetkowa przekracza kwotę 19.961,10 zł ($119.961,10 - 100.000 = 19.961,10$) i wynosi 393.455,36 zł ($413.416,46 - 119.961,10 = 393.455,36$). W tych okolicznościach nie sposób zgodzić się z podniesionym w apelacji zarzutem naruszenia art. 233

§ 1 k.p.c. Sąd Okręgowy dokonał bowiem oceny całego materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie i przy tym nie uchybił kryteriom swobodnej oceny dowodów, wynikającym z tego przepisu, o których wcześniej była mowa.

Ponieważ zaskarżony wyrok zaoczny nie zawiera zarzucanych wad, apelacja – jako bezzasadna – podlegała oddaleniu w oparciu o art. 385 k.p.c.

SSA Zofia Kołaczyk SSA Wiesława Namirska SSA Grzegorz Stojek